

Szerkesztői iroda:

Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház),

a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék“ előfizetési díja:

Egész évre . . . 32 korona.	Negyedévre . . . 8 korona.
Félévre . . . 16 korona.	Egy hóra . . . 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadóhivatal:

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 33.

Egy négyszög ccentiméternyi tér hirdetési ára 8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 korona.

Nyiltéri cikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

Szemét-irodalom.

(Két-czikk.)

Budapest, aug. hó.

I.

A szociáldemokráciának van tisztességes irodalma is, amelylyel foglalkozni érdemes. Azonban az a hirtlap, melyet a magyarországi szociáldemokrata-párt vall központi közlönyének, nem olvasásra való. Mivelt ember kezébe ritkán is kerül és azok, akik hivatással bírnak a sajtó visszafeléinek megtorlására, úgy látszik, megszokták az ilyen olvasmányt és nem sokat törődnek vele.

Ennek a „központi közlönynek“ egy számát jó baráti kéz tegnap hozzám juttatta. Nem szívesen olvastam el. Mivelhogy nem szívesen járunk tiszta cipővel — sárban. Azonban biztatott. Azt mondta: kaviár. Micsoda? Hát már pikáns falatokkal élnek? Nőde, nem kaviár; csak kocsmahulladék. Egész szemétdombja a hulladéknak.

Nem valami kellemes foglalkozás ilyen helyen kotorászni. De ez nem közönséges szemét. Ez speciális budapesti szemét. Ennek a pora, bűze, nyúve jellegzetes. Ezt tehát futólag megtekinteni csakugyan nem árt. Mert Budapesten sok a munkás. Magam is az vagyok. És még igen sokan vannak, igen jó munkások, akik nem nyolcz órát dolgoznak naponkint, hanem tizenkettőt, tizenötöt. De nem ezekről a zajtalanul és követelődzés nélkül dolgozó munkásokról beszélek, hanem azokról a csehbeliekről, akik lefoglalták maguknak a „munkás“ nevet és társadalmi egyeduralmaságot üznek vele. Hát ilyen önpatentírozott munkás is sok van Budapesten. Számukat nyolczvanezerre becsülik. Tekintélyes szám. Javarsze testileg edzett ifjú. Szervezetben ez nagy erő. Közhasznú célokra fordítani ezt az erőt olyan cél, mely a legmagasabb rendű ambíciót is kielégíthetné. Kártékonyaságra nevelni ezt az erőt: veszett könnyelműség, párosulva gonoszsággal.

Ez a szervezett tömeg a saját központi közlönyét olvassa. Egyebet

nem olvas. Saját közlönyének hitelt ad. Lelkének annyi önállósága nincs, hogy bírálatot tudjon olvasmánya fölött gyakorolni. Meggyőződése olyan alakot ölt, amilyenné azt lelki tápláléka formálja. Nem kis futó baj tehát, hanem komoly veszedelem, hogy ez a szervezett tömeg egészséges honi tápszer helyett nemzetközileg megromlott kocsmahulladékkal él.

Olvasóim fogalmat alkothatnak ezen hulladék mivoltáról az alább következő szemelvényből.

„Kimondjuk nyíltan, hogy Széll Kálmán *czinkostárs* Rudnyánszky László, Szokoly Ignác és a többi hasonló *gonosztevőknek*“.

„Hol maradnak a sajtópörök: főszolgabírák, rendőrkapitányok, polgármesterek és egyéb czimeres gazemberek, akik okatlanul, baromi módon tiporjatók összes jogainkat?“

„A ráczkevei, a nagyváradi, az újvidéki, a bánlaki, a siklósi főszolgabírák és a pápai, szabadkai, zombori rendőrkapitányok egy európai államban már mindannyian rég lépcsőt surolnának valamelyik fegyházban.“

„Thurszky (Zombor város rendőrkapitánya) hülye is, gazember is... üldözési rohamokban szenved, marha.“

„Szalay főpandur (Szabadka város rendőrkapitánya) azt sem érdemli meg, hogy a mi szabadkai testvéreink sáros csizmájukat belétöröljék.“

„Uj marha a csordában Krasznay Mihály, Baranyamegye siklósi járásának főszolgabírája.“

Ezeket a titulusokat a megnevezett urak azért kapták, mert egyik-másik főszolgabíró és főkapitány nem vette tudomásul a szociálista népgyűlésről szóló bejelentést és mert a belügyminiszter nem semmisítette meg a főszolgabírák és főkapitányok eljárát. Megjegyzem, hogy a népgyűlések megtartását plauzibilis okokból gátolta meg a rendőrség. Egyik helyen forgalmi érdekeket sorolt föl a főkapitány, azonban nem kifogásolta, hogy más helyen megtartassék a gyűlés. Emiatt nem érdemli meg a főkapitány, hogy az elvtársak sáros csizmájukat hozzátöröljék. Egyik másik helyen vagyoni felelősséget kívánt

a rendőri hatóság; ami természetes a budapesti körutakon szerzett tapasztalatok után. E miatt lett „uj marha a csordában“ Krasznay Mihály főszolgabíró. Thurszky főkapitány azért „hülye és gazember“, továbbá „veszedelmes örtlűt“ és „üldözési rohamokban szenvedő marha“, mivel — állítólagosan üldözi a szociálistákat.

Ezen központi közlöny szerint különben mindenki dologtalan here és élődi, aki nem „elvtárs“. Véres száju osztályharcot folytat ez a közlöny a társadalom valamennyi rétege ellen. Durva szitkokkal támad a jogrend összes vonalaira. Esménye a proletariátus. A jövő boldogságát a proletárok győzelmében keresi. Lerombolni az értelmet és trónra ültetni a nyers erőszakot; megsemmisíteni a vagyont és piszkos rongyokba öltöztetni anyomorban egyenlő társadalmat: ilyen a magyarországi szociáldemokrata párt központi közlönyének a célja. Letépni az emberekről az egyéni becsületet és a tisztviselőkről a köztisztességet: ez már nem cél, hanem tervszerű eszköze a céljának.

Nem ismerem a külföldi szociálisták szemét-irodalmát. Tisztes irodalmukat ismerem. Nem is tudom, hogy van-e ennek a szektának ott szemét-irodalma is. Csak annyit tudok, hogy az ily sajtó még nagy nemzetek lelkén is folt. A kis nemzetek vérkeringésében azonban rákfené. A tölgy nem sinyli meg, ha néhány hajsza-gyökerét a lótetű elragja; a rózsafa belepusztul.

Harminczöt év óta szerepel Széll Kálmán a közpályán. Senki sem mondhatja, hogy ezen hosszú idő alatt akár az egyéni becsület, akár a köztisztesség ellen vétett volna. Am a szociálisták lapja gonosztevők czinkostársának nevezi őt. És mi mindnyájan, akik jóhiszeműséggel, hűséggel, munkával, talán áldozatokkal is szolgáljuk a hazát: mind gazemberek volnánk, mivelhogy nem járunk meztitlál és nem fosztogatunk boltokat? Boesánat! Ez egy kissé sok a sajtószabadságból. Ide korrekúra kell, mert ha a nyers tömegek

olyan alapon szervezkednek, aminőt a szociálisták közlönye épít; akkor úgy megtelenek gyűlölettel, megvetéssel és bosszuvágygyal a jogrend és annak fentartó rétegei ellen, hogy a robbanást a kedvező alkalomnak legkisebb szikrája is előidézhetheti.

Bartha Miklós.

A közigazgatás egyszerűsítése.

Félhivatalosan jelentik: A belügyminiszterium kodifikáló-osztálya tudvalevőleg a községi és vármegyei, valamint a gyámügyi és közigazgatási bizottság előtti ügyvitel egyszerűsítése tárgyában öt rendbeli tüzetes javaslatot dolgozott ki. Ezen javaslatokat aztán egy szaktanácskozmány felülbírálta. Ámde, a néhány kisebb módosítás leszámításával, lényeges változtatást nem tettek az egész ankét által különben csak magasztalással elhalmozott javaslat-tervezeten. A belügyminiszteriumban most készült el ezen ügyvitel egyszerűsítési rendeletek végleges szövegét és mint értesülünk, a munkának vége felé járnak, úgy, hogy körülbelül ez év október elején az egyszerűsítési rendeleteket a végrehajtás céljából közzé fogják tenni.

Főrendek összeférhetlensége

Budapestről írják, hogy ottani politikai körök értesülése szerint a kormány az országgyűlés legközelebbi ülészakának kezdetén be fogja nyújtani a főrendek összeférhetlenségéről szóló törvényjavaslatot, amely részben különbözni fog a képviselőházi összeférhetlenségi törvénytől. A javaslat megszerkesztésével egy ismert képviselőt bízták meg, aki már igen sokat dolgozott az az alkotmányjogi politika terén.

Szózat a magyar nemzethez!

Kossuth ...

Érteke-e a forráságot, mely e névből izzik felétek?

Kossuth Lajos!

Halandónak neve egykoron, — ma már eszmény, függetlenségi vágyaik örök boglára, jövődök reménye!

A most suhanó esztendőnek szeptember hava 19-ik napján lesz száz éve annak, hogy ő született!

Az „Ellenzék“ tárczája.

1902. augusztus 4.

A munka lovagja.

I.

Az óriási borkarosszékéből alig látszott ki a vézna kis emberke, Vidard bankigazgató. Mintha fogadásból történnék, úgy fújta a szivarja füstjét.

— Sohasem kerestem a dicsőséget — vetette oda látogatójának, Tevaunak, egy legazdálkodott földesurnak.

Emez készséggel ráhagyta:

— Tudom.

— Sohasem fájt a fogam semmiféle rendjelszalagra.

A másik ismét beleegyezett:

— Tudom.

Vidard fölényes mosolylyal folytatta: — Pedig hányszor környékeztek meg! — Ne mondd!

— De mondom, mert így van. Valahányszor valami nagyobb pénzügyi műveletet végzett a bankom, mindig tapogatóztak, nem kellene-e a becsületrend?...

Amaz — egyszerű gondolkodása vidéki ur belebámult a szónokló bankigazgatóba:

— Érdekes!

— Már ez így van! És hogy keresik az újságírók a kegyemet.

Tevau izgett-mozgott a kíváncsiságtól

— Pedig azok maguk is gőgös emberek.

— Remélem nem tartassz szerénytelennek...

— Ó, kérek...

— ...ha azt mondom, hogy a komoly érdekemet mindenki elismeri.

Tevau meleg tekintettel ismerte el ezeket az érdemeket:

— De hát én nem értem, miért nem akarsz elfogadni kitüntetését? És miért nem szereted az újságírókat?

— Mert én a babért a munkálkodásom eredményében látom. Az én dicsőségetem ne újság hirdesse, hanem siker...

Liberiás szolga lépett be:

— Igazgató ur, Baillies Edmond ur, a „Grand Paris“ munkatársa óhajt bejönni.

Vidardból egyszerre kiszaladt a nagy nyugalom.

— Engedd őt be. És Tevau felé fordult: — Lásd már megint zavarnak. Ki nem állhatom ezt a népséget... Tudod mit édes barátom: mig én ezt lerázom a nyakamról, te elvégezheted a kölcsönügyedet.

Az osztályfőnököt már értesítettem. Második emeleten van a szobája... A viszontlátásra... Azután jöjj majd vissza...

— Föltétlenül!

II.

— Ó, kedves uram, minek köszönhetem szíves látogatását?

Cailles, a folytonos éjszakázástól fakó arcú újságíró, egyszerűen és minden hangsúlyozás nélkül felelte:

— Felvilágosítást szeretnék, igazgató ur az új zálogkölesőről. A lapom számára...

— Ó, a legnagyobb készséggel... Tessék, foglaljon helyet... Ne, ne oda, az kényelmetlen. Ide méltóztassék a karosszékbe... Milyen szívtart parancsol? Erőset, gyengét?

Az újságíró száraz marad:

— Megtisztelt igazgató ur, de nem vagyok dohánys.

Vidard megkoczkáztatott egy kis szellemeskedést.

— Hisz akkor vagyont gyűjthet...

Az újságíró tekintetében fanyar mosoly telepedett:

— No nem vagyok tőkepénzes...

De kéremszépen az ügy...

A másik kézzel-lábbal igyekezett, hogy kedves legyen:

— Ugyan az Isten áldja meg, ön ugy is annyit dolgozik. Pihenjen egy kicsit...

Egyébiránt van egy eszmém...

Szelid, alig észrevehető, finom ironia ugrált Cailles szavából:

— Méltóztassék.

— Kérem, minek veszdődjék ön most?

A titkárom majd a legreálisabban megírja a zálogkölesön ügyét, estére benn lesz már a jelentés az ön szerkesztőségi asztalán.

— Ó, kérem — nagyon szíves...

Csak úgy dült a meleg készség a bankigazgatóból:

— Szót sem érdemel... Ön pedig itt marad egy kicsit csevegni. El tessék hinni,

hogy jól esik, ha újságírókkal beszélgethetek.

Ez már olyan forró simogatás volt, hogy Cailles elnevette magát:

Nagyon magas véleménye van ennek mifelőltünk.

Amaz kellemetlenül előzékenykedett:

— Ha magas a véleményem, ezt egyszerűen az önkékváltság okozza...

Egyébiránt mondhatom, elsőrangú munka ám ez az új zálogkölesön.

Cailles érzéketlen nyugalommal kérdezte:

— Igen?

— Valóban az — ömlengett Vidard. Kérem szépen, félesztendei szakadatlan munkámba kerül. Mert tisztán csak az én vállamon volt az egész.

Az újságíró bosszantóan egykedvű maradt. Csak azért szolt valamit, hogy éppen szójlon:

— De sikerült?

A bankigazgató belepirult az önértetébe:

— Sikerült. Fényesen. Életemnek egyik büszkesége lesz ez a munka...

Ha nem persze erről nem vesznek tudomást a köztársasági elnöki palotában... Persze...

Az újságíró az órájára nézett és menni készült.

Vidard tekintetéből csöpögött a vágyó melegség:

— Igazán köszönöm, hogy megtisztelt a látogatásával... Ne feledkezzék meg rólam a lapjában... Hiába: ez kell...

III.

Tevau, a szelid vidéki ur erősen érdeklődött:

— Beszéltél az újságíróval?

Vidard ur arca ki volt vasalva:

— Hadd el, kérek. Alig birtam lerázni a nyakamról... Mit, kell én nekem újság, vagy rendjelszalag? Én csak a munkám eredményében látom a sikert.

Alphonse Allais.

Rejtett bonyodalmak.

Angolból fordította: Amica.

LV.

(Folytatás)

Hogy ő azt elnyerte, maga tudja. Én utánna mentem Drozdába és ugyan abban a hotelben laktam. De a férjemben történt változást hamar észre vettem. Ő magáról beszélt nekem. A maga véleményeit ismételte; lelkiismeretes és fanatikus lett; szabad eszmém bántani és szomorítani kezdte. Láttam, hogy hatalmat elvesztettem felette; a szegényes élet és a hotel padlás szobájában a levegő hiányt unni kezdtem. Mert attól féltem, hogy meglátnak és felismernek és nappal nem mertem kimenni. Az oda való utazást vén asszonynak öltözve tettem meg, ámbar a férjem nem tudott arról semmit.

De a kontinens még mindig veszélyes hely volt nekem. És aztán eszembe jutott, hogy a férjem minden nap látta magát, aki fiatal, üde és szép, látta az öltöztet és környezetének minden segítségével és hozzámm jött, hogy engemet egy hitvány padlás szobában, fáradtan, megviselve, kopottas ruhában találjon és ezt nem tudtam elvi-

HEVESY JÓZSEF műasztalos
elvállal minden e szakba vágó munkákat,
tervezést és költségvetéseket
saját műszaki irodájában készít.

KITÜNŐ MINŐSÉGŰ, GÓZBEN SZÁRÍTOTT
P A R K E T T
ELADÁSA
709. 17—50
K O L O Z S V Á R T.

Gyár és PARKETT nagy RAKTÁR
egész kocsis rakomány □ mtre à 2 kor. 60 fillér,
kisebb mennyiség □ mtre à 2 kor. 80 fillér,
készpénzfizetés mellett.

Nem azért, hogy nevét védő az elmulástól?

Gyöngyként ring az a századok hullámaiban!

Le kell borulnod, hogy hálát adj Istenednek, mert neked adta őt!

Hogy tanúságot tégy a nagy világnak!

Mert őt megbecsülni maga is nagyság!

Hogy élete, teremő ereje honszerelme, szenvedése, tanításainak örök igazságaiból erőt és hitet meríts!

Erőt és hitet!

Mert megpróbáltatásaidnak, te sokszor halálra szánt, de mindég feltámadott nemzetünk, — ma sincs vége!

Nézz körül!

Mint ha elborult volna feletted a szabadság lelke!

Eszmeid nincsenek elérve, vágyaid nincsenek teljesülve, — bizalmad fogyóban, hited hervadóban!

Munkád, verejtéked meddő, gyümölcstelen!

Éltető harmat helyett a közöny zuzmarája fehérlik mindenütt!

Ujra keistől a népek családjából a világ versenyéből és látva mások nagyságát sóhajtvá rebegjük; mi mindenünk hiányzik, mik nem vagyunk!

Szinte áldás, hogy ez ünnep most virrad reánk!

Sirhalma ciprusai kiengesztelődést suttnak!

Magasztos árnyaiban együtt térdelve, glóriás halhatatlanunk megérinti kebleinket, hogy miként egykoron — újra egybe-forrjunk a haza és szabadság szeretetében.

Magyar nemzetünk!

Ünnepeld meg a közeledő nagy napot! Üszatlanul és egységesen!

Vésd szorba alakját, ird könyveidbe emléktét, zengd el templomaidban nevét — mert őt látni, újraéledés és dicsőség, róla irni öröm és vigasztalás, nevét kimondani, hit és imádság!

Ünnepeld meg őt, puszták és mezők fia, aranykalászu természetet gyűjtő magyar nép, őt, kit egyesek lelkednek mélyseges szeretete Kossuth apánk nevezett el!

Emelkedjünk fel e napon Hozzá a csillagos magasságba!

Az országos függetlenségi és 48-as párt.

Beksics a székelykérdésről.

Beksics Gusztáv ursz. képviselőtől a napokban igen érdekes munka jelent meg a székelykongresszus alkalmából. Beksics e művének eszme menetét arra alapítja, hogy az államnak kötelessége a nemzetiségi németek akcióját a földvásárlások alakjában követni. Meg kell akadályozni, vissza kell vásárolni az idegen nemzetiségek kezébe került székelymagyar birtokokat. Gazdasági, ipari akciókat kell indítani s gyakorlatilag ében tartani a magyarság exponált helyein, mert a hatalmas tőkével és a tőke minden kedvezéseivel tervszerűen dolgozó oláh és szász nemzetiség idővel teljesen körülkeríti, gazdaságilag enerválja, s felszívja a székelység erejét. Idővel teljes lehetlenné teszi a székelyeket, a kik az állam hatóságok beavatkozása nélkül a biztos pusztulás elé jutnak.

Az érdekes műből itt adunk egy figyelemre méltó részletet:

selni! Felvettem a kijáró ruhámat, meglestem és utját állottam Gwendolinnak, olyan bohónak és regényesnek találtam a milyen volt mindig és a szobáját felhasználtam a saját céljaimra. Az erős kísértés volt — Ernő szinte vakon, egyedül, tehetetlenül és én közel hozzá, a nélkül, hogy rólam tudtak, vagy rám gondoltak volna.

Emlékezem, hogy először hogy lopóztam a szobájába — ő akkor aludt. Az első adagját véghetetlen csekélységet az orvoságos üvegjébe tettem és azután, ugyanaz órában, szinte minden nap bementem hozzá és az adagomat lassan kimérttem.

Lázias lett, de nem gyanítottak semmit.

Ha így meghalt volna, mi biztosak — gazdagok és boldogok lettünk volna. Ennek csupán a gondolata megzavarta az agyamat. Az utolsó látogatásom alatt nagyon erős adagot töltöttem az orvoságába.

De Ernő meglátott. Megszólított és azt kérdezte, hogy ki vagyok, ideges lettem és siettem s a kezem reszketett. Mi helyt hallottam, hogy ő meghalt, menekültem.

A férjem egy idő múlva utánam jött Amerikába, de ekkor láttam igazán, hogy maga mit cselekedett.

Ő nem volt többé gyenge, határozatlan véleményekkel bíró férfi, gyűlölvé és megvetve az embereket. Erkölcös lett; ha, ha, ha, nevettem azon eszmén! — Az ő erkölcsösége azt jelentette, hogy más szeretett — hogy egy szép arc meghódította! Ő elhagyott engem és én megesküdtem, hogy bosszút állok magán.

„Az adott gondot, hogy miképpen térjek vissza tökéletes biztonságban Angliába. Tűnődésemet egy baptista lelkész oldotta meg, kinek a templomába jártam, álbugóságomtól elámtva. megkérte, hogy le-

A román faj ujabban nagyobb fejlődést mutat a Királyhágón tul. A Maros-Szögön tért vesztett, de Kis-Küküllőben többségre emelkedett.

A Székelyföld regy részében, névszerint Háromszéken előre nyomul. A román pénzüzetek, névszerint az Albina, ügyesen vezeti a románság gazdasági s részben kulturai fejlődését. A román iskolák jókarban vannak s egyes kulturai pontokon is hódít a románság. Szerencsére, még mindig óriási fölényben van a magyarság faji, kulturai és gazdasági ereje. De a relációknak bármely csekély megromlása is a legkomolyabb aggodalmat, kell hogy keltse. Mert ez vagy azt jelenti, hogy a magyarság meggyengült, vagy azt, hogy a románság lett erősebb. Egyik esetben épp úgy, mint a másokban nemzeti politikánk hajója veszedelmes zátonyra került. Mindenáron le kell azt onnét szabadítani. A régi relációknak, vagyis a magyarság faji, gazdasági és kulturai fölényének csorbitatatlanság helyére kell állania. Csak így jöhet létre Erdélyben a magyar állam és nemzet végleges kialakulása. Különben a legszomorubb visszafordulás következik. Erdély, a fejlődő s a szászágót is felszívó románság hatása alatt, elveszti magyar nemzeti jellegét. Netán bekövetkezheto politikai és katonai szerencsétlenségek esetén elvesztheti még közjogi és területi kapcsolatát is a magyar állammal.

Ily helyzetben mi a teendő?

Nemzeti politikánk célja és eszköze a régi faji relációk föntartása, illetőleg visszaállítás.

Ha ez sikerül, állami és nemzeti végleges megszilárdulásunk, vagyis az örökre biztosított magyar nemzeti állam természetesen létrejön. Létrejön fokozatosan, de biztos fejlődés által s minden rázkódás és erőszak nélkül.

Ha ugyanis a magyarság állandóan, sőt fokozatosan nagyobb mérvben fejlődik számban, vagyonban és kultúrában, mint a nemzetiségek, névszerint a románság, akkor aránylag rövid idő alatt, fél-század alatt földözduzt ár gyanánt elönti az ország területét. Előnti a nemzetiségi területeket is annyira, hogy ezek teljesen elszigetelt ártalmatlan csoportokat fognak képezni. Oly csoportokat, amelyek anyanyelve lehet nem magyar, ennek dacára mégis szükségképp belesorolódnak a nagy nemzeti egység hatalmas áradatába.

Két csorbája van a faji relációknak a magyarságra nézve. Egyrészt a magyarság születési arányainak leszálása s némely vidéken a nemzetiségek születési arányának föltükrökedeése. Másrészt, különösen Erdélyben, a románság és szászágó térfoglalása a földbirtokban. E két baj orvoslása a legelső és nélkülözhetetlen földadat. Az orvoslasi módja azonban legelső sorban csak közgazdasági lehet.

Nemcsak gazdasági, hanem egyzersmind politikai szempontból szükség van a Királyhágón tul nagy ipari kibontakozásra.

Az erdők nagy szerepet fognak játszani az erdélyi kérdés megoldásában. Ezért sürgetem a birtokcsere által a királyhágóntul erdők megszállását, vagyis a hitbizományok egy részének Erdélybe való átköltözését. Nagyon természetes, hogy az egész akciózt csak az állam vezetheti. Csak az állam dönthet a fölött is, mely erdők adhatók politikai szempontból nyugodtan hitbizományi kezelésbe s melyek tartandók meg szorosan az állam kezében. A földolag az, hogy az erdők megszerzése mielőbb megkezdődjék az állam és a magánosok által egyaránt.

De nem kevésbé sürgös feladat a folyamvölgyek magyar megszállása, okzerű telepítés által. A folyamvölgyekben máris jelentékeny magyarság van s hogy

erélyes telepítési akcióz segítségével e folyamvölgyek szinte teljesen magyar kézre juthatnak. Ez esetben Erdély négy jelentősebb folyamvidéke hatalmas éket fog képezni az oláháság tömegeiben s nem engedí egyesülni a szászokat. És e folyamvölgyek segítségével faji összekötetésbe jut a székelység az erdélyi, sőt a magyarországi magyarsággal. A Királyhágón innét főleg csak parcellázni lehet és kell. A Királyhágó tul nem parcellázni, hanem telepíteni kell. De telepítés is csak a folyamvölgyekben s a Mezőségen hajtható végre gazdaságilag czélszerűen s politikailag okosan. Visszahódító akcióknak mi nem támadhatjuk meg egész Erdélyt, mint a németek egész Pósent. A mi eszközünk korlátoltak. De céljainkra a birtokcsere és folyamvölgyek megszállása elég. Elég az ipari fejlődés s a kulturapontok elfoglalása mellett.

Az állami gyermekmenhely.

A belügyminiszterium kodifikáló osztályában Széll Ignác államtitkár vezetése mellett serényen dolgoznak az 1901. évi VII. és XXI. törvényekkel végrehajtásán, melyek a talált és elhagyatott gyermekek állami gondozására vonatkoznak.

Ezeknek a nagyfontosságú törvényeknek emberbaráti, valamint nemzeti és állami céljai ismereteseek. Tudvalevőleg Magyarországon igen nagy a gyermekhalandóság és ennek a mi népünknek tapasztalható szármalmság elhagyatottsága.

A társadalmi jótékony tevékenység ebben az irányban elégtelennek mutatkozott, különben is az állam évenként óriási összegekkel segélyezte ezeket az elhagyatott gyermekek ápolásával foglalkozó intézeteket. Ennélfogva az államhatalom szükségesnek látta, hogy maga vegye kezébe ezt a nagyfontosságú ügyet.

Husz ilyen állami gyermekmenhely már az idén meg fog nyitni. És pedig Nagyvárad, Debreczen, Szeged, Szabadka, Pécs, Kassa, Szombathely, Békés-Gyula, Békés-Csaba, Arad és Temesvár városokkal már megállapodás jött létre a gyermekmenhelyek felállítására; Nyitra, Kolozsvár és Marosvásárhely városokkal pedig a tárgyalások folynak és mielőbbi sikeres befejezéssel biztatnak.

Ezenkívül a belügyminiszterium az elhagyatott gyermekek részére Palicon, a Balaton mellett és Fiumében szanatoriumot szándékozik felállítani. Első sorban a talált és hét éven alóli gyermekekre vonatkozó intézkedéseket hajtják végre, azután mindjárt a hét éven felüli elhagyatott gyerekekre vonatkozó törvény minél gyorsabb végrehajtásáról gondoskodnak.

Az elhagyatottságot nem rendőri uton állapítják meg, hanem ennek megállapítása az árvaszékekre lesz bízva.

Villanyvilágítás Tordán.

A következő sorokat vettük:

Nemrég tárgyalta és elfoglalta Torda várososa egy czégnek azt az ajánlatát, hogy 62.000 kor. ért ellátja az ujonnan épült vígadót és pénzügyigazgatósági palotát villanyvilágítással. Az ügy jelenben azon stadiumban van, hogy csupán felebezzés utján támadható meg, vagy a vármegye mint felsőbb hatóság utasíthatja vissza. Most az utolsó órában bírák vagyunk a kommunális, a polgármester és az alispán figyelmét egy néhány körülményre felhívni.

Az egész országban a villamos áram bevezetésének eszméjével foglalkoznak, s ott a hol felhasználható vízi erő van, rövid időn belül meg is valósítják. Torda

ezen kedvező körülményel bir, s tervezési annak felhasználását. Arányban áll e tehát a város anyagi helyzetével átmenetileg, csupán addig, a míg a nagy villamos művét megépítheti, két középutat megvilágításáért 62.000 kor. kiadni? — Az üzem fenntartása belekerül minimálisan 10.000 koronába, a mi tekintve, hogy a befektetés összeget az általános villamos világítás közeli megvalósítása miatt, legalább 20%, kell amortizálni (mivel a mostani abba helyesen bele nem illeszthető) 22.000 koronára emelkedik akkor, a mikor az utcák a petroleum-szegényes világítása mellett sanyilódnak.

Megfontolandó továbbá a körülmény is, megróható e a piacztól távol lakó polgár azon teherrel, a mely kizárólagosan a piaczt érdeket szolgálja? — A piaczon lakó közönség pedig, a melyik a villanyvilágítás előnyeiben hektó watt óránként 7 fill. égési óránként és lángoként 3.5 fill. ért részesül, tudja e azt, hogy vízi erő felhasználásával ugyan ezen világításért legfentebb 2 fillért kellene fizessen. A különbség a következő:

1/4 évre 4 órá, 1/4 évre 2 órai égést számítva, ez egy évben 1080 égési órát ad. Ez 4.5 fillérrel számítva 37 kor. 90 fillér. Egy magán lakásban vagy üzletben legalább 5 lángot kell felhasználnunk, a mi évenként 151 kor. 20 fillér kerül. Ennek meptakarítható átlagosan a fele, vagy is 75 kor. 60 fillér a mi 1500 kor. tőke évi amortizációja. Nem volna s tehát helyesebb a bevezetéssel az általános villany világítás mngoldásig várni.

Tordán csak akkor volna szabad a közönség áldozat készségét ilyen mértékben igénybe venni, ha a fejlesztett villany erő a város iparai részére is, szolgáltatna olcsó hajtó erőt. Ez emelne azok munka képességét, olcsóbban tudnák ipar czikkeiket előállítani, s olcsóbb értékesítés mellett is nagyobb jövedelmet és jobb megélhetést tudnának maguknak, a velük szoros kapcsolatban levő kereskedők és a gazda közönségnek biztosítani. Így a nagy közönség valódi szükségletét fedezné, s nem a hiúság drága szekerét tolnák.

A megépítés költségei is valószínűleg nem a város megtakarított feleslegeiből fognak fedezetet nyerni, s akkor a mikor kilitás van — tőke befektetés nélkül — az egész villanyos ügyet helyesen megoldani, legalább is helytelen számítás a város közönségét ilyen terhekkel megráni. Azon esetben ha ezen tőke befektetéshez belügyministeri engedély volna szükséges, az bizonyára nem volna megnyerhető. Fontolják tehát most a mig nem késő, még egyszer meg, s bizonyára reájönnek, hogy a mostani viszonyok közt a lehelyesebb a jelenbeni terveket sutba dobni, s várni, a mig az egész város villanyos világítását és erő átvitelét egységesen és sokkal olcsóbban megoldhatják. Keserves lenne azon állapot, hogy a város közönsége utólagosan kívánná az illetékes tényezőket a feleslegesen és helytelenül kiadott nagy összegekért felelősségre vonni, s azok csupán az elhibázott de jó szándékkal tudnák magukat védeni.

Di.

Egyleti élet.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ állattenyésztési és állatkiállítás szakosztályának végrehajtó bizottsága 1902. évi augusztus hó 6-án, szerdán d. u. 3 órakor gyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgysorozat: 1.) Határozathozás a jövő évi kiállítás felett. 2.) A kiállítás helyiségének átengedése az idén rendezendő iparkiállítás céljaira. 3.) Folyó ügyek.

mat, melyet ő kicsufolt! — Szerencsétlen asszony! És én, mily mélységesen hálát érzek a mennyei atyáink iránt, az én drága kis fiamnak a megtartásáért!

Laura egy ideig nem tudott mozdulni arról a helyről hol a Lucilla vallomását elolvasta. Aztán felállott, tele hálával Home iránt az Ernő felett való örködéséért és a Lucilla vallomását Logan Georgehoz vitte.

— Fogja — mondá, kezébe adva a csomagot és mamával együtt olvassa el.

Irtozattal és rémülettel olvasták.

— Tehát az az ember és Lucilla azon éjjel a házamban voltak! — kiáltá Logan. Szinte hihetetlennek látszik, pedig Laura akkor is azt állította, hogy ő volt és hogy ő a szegény Archi tanítójához ment férjhez! Megrázkodva.

— Ez csudálatos történet és mily kemény érzékletlenséggel van elmondva, egyetlen egy megbánó szó nélkül! és a legundokabb bünről úgy beszél, mint a legközönségesebb eseményről! Ez undorító, ily elvetemedettségről alig volt fogalmam.

És George ledobta az irományokat.

A csomagba az Adél által aláírt végzetes ígért is mellékelve volt, mely nagyon világosan elárulta, hogy az Ernő meggyilkolásának a tervéről tudomása volt. Ezt az írást Laura nem mutatá meg a Loganoknak.

Elküldte Reginádnak néhány részvétet kifejező sorok kíséretében, kötelességének érezte Regináddal tudatni, hogy a felesége milyen asszony volt.

(Folytatása köv.)

Színház.

A postás fiu és huga. Ez alatt a czim alatt egy nyárian vékony dongájú darab került színre szombat este a nyári színházban. Ez a szombati magyarosított férczelmény nem visel magán semmiféle művészi vagy irodalmi karaktert s azok a színházak, a melyek deszkáikra hurcolták nem is gondoltak arra, hogy az irodalmi és művészi érdekeknek is tartoznának valaminél.

A darab főszereplője különben paten-tírozott konyhanyelven beszél és gombáskodik. Ez az ugynevezett postás fiu, a ki különben egy kamasz léha levélhordó és nyers mint — hogy szezonszertileg szoljak — az éretlen ugorka. Van még a darabban egy szobaleány, aki egyszerre hirs primadonna lesz. Vannak előkelő hirlapírók, a kiknek intelligenciájuk és szerepük az ollóg és a cognakos üvegig terjed. És hogy a darab obligát kelleke hiányozzék, van benne egy buja báró és egy bájt felkinálgató vén színész. Ezek az alakok aztán a szó valódi értelmében izetlenkednek s utszéli vicceket eregetnek meg a kánikulai melegben izzadó publikumnak.

A közönség egy része mulat rajta, a más része unatkozik alatta. Mert különbözők az izlések a szellemi termékek iránt és különbözők a felfogások a színházak hivatása iránt.

A színészek különben tőlük telhetőleg mindent elkövettek, hogy érvényre emeljék a darab szellemét, a mely kétségkívül sem babérta, sem hallhatatlanságra nem aspirál.

Különösen Kassainak volt jó napja, aki elemében volt. Szabó Mariska játszta a primadonnát. Ék a szerep különben angol mintára, ének és tánczra van berendezve. Csakhogy persze tudni kell tánczolni és énekelni.

Különben nem csak ez a szerep, de az egész darab kész minták után indult s a mi eredeti benne: az iszonyuan sivár és szellemelen s szinte kiribőlő, hogy nem fejjel, hanem kézzel csinálták.

A közönség a nagy hőség dacára is szépen megtöltötte a nap hevéttől átfűtött deszkaszinkort.

Fernande Sardon nagy hatású drámája holnap kerül színre új betanulással a dráma nagy szabású két nő szerepét T. Halmi Margit és Tólvölgyi Margit, s a többi szerepokat Szakács, Tompa, Gál Janka és Laczkó Aranka játsszák.

Haller Irma és Szilágyi Dezső

szerdán lépnek föl a — Nebántsvirágban. Haller Irma a czimszerepet, Szilágyi Dezső Celestint játssza.

Haller Irma az aradi színház szubretje osztoztörkőn a — Lili és szombaton a rég nem adott — Suhanec — czimszerepeiben fog föllépni.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, augusztus 4.

— **A betűk.** Az „Ellenzék“ ma új betűkkel nyomtatva lép olvasó közönsége elé. A kiadóhivatal a közönség érdekeinek tesz szolgálatot akkor, mikor nem kimélve semmi áldozatot, arra törekszik, hogy a lap közleményei külső alakban is tetszetős és jól olvasható formát nyerjenek. Mától kezdve a kis olombetűk új öntésű ezrei sorakoznak, hogy hirt végyenek az olvasóknak a politikáról, társadalmi mozgalmakról, világ, országos és helyi eseményekről. Újak tehát a betűk, csak irányuk marad a régi: küzdeni Magyarország függetlenségéért, társadalmi üdvös eszmékért, tárgyilagosan komoly érvekkel, harag és gyűlölet nélkül. Személyekre nem vadászunk sem a bosszu, sem a feltűnés kedvéért. Ebben az irányban szolgálják működésünket az új betűk, a melyek nem ölni, hanem éltetni kívánnak.

— **Szeméti-irodalom.** Ez a czime annak a két aktuális cikknek, melyet Bartha Miklós, lapunk főszerkesztője irt a „M-g“-ban. A cikkeket, melyek a mai hirlapirodalom elfajulását annyira találó vonással jellemzik s a melyek a szabadosságtól akarják, a sajtószabadságot megvédeni, — mai és holnapi lapunkban közöljük. Minden ember ki az igazságot részrehajlatlanul szereti, bizonyára gyönyörködni fog Bartha cikkeiben, melyek igazi elementáris erővel nyiesik a sajtó rákfenéit.

— **Szent István napja s az öreg honvédek Kolozsvárt és a vidéken.** Nagyon figyelemre méltó dologra hívjuk fel az ország hazafiainak érdeklődését. Ez a dolog

áll abból, hogy Szent István király napját minden városban, minden községben meg kell ünnepelni. Ezt az ünnepet egybe kell kapcsolni egy kegyeletes ténnyel, a segélyre szoruló öreg honvédek sorsa felkarolásának humanus ügyével. Mert nem elég ám csak hangoztatni azt, hogy *jó hazafiak vagyunk*.

Azt tettekkel kell ám bizonyítani. A fehér asztalnál és gyülekezetekben igen sok hazafit látunk és hallunk szónokolni, de ott, a hol a hazaszeretnek munkában, vagy némi áldozathozatalban jelét kell adni, *nagyon szerények és tartózkodók vagyunk* s át engedjük a dicsőséget azoknak a keveseknek, „akik nem a hirért, nem a dicsőségért, nem hogy a világnak tüssenek vele czéger” hazafiak, de hazafias érzésük önzetlen és tiszta lelkük kristály forrásából fakad.

Hazafias dolgainkkal mi úgy tesszünk, mint az alva járók. Botorkázunk jobbra-balra terv és irány nélkül. Szent István király napját, mint nemzeti ünnepet törvénybe iktattuk, de arra nem gondoltunk, hogy városos és falun ezen a napon kifejezésre jusson a nagy nap emléke, kapcsolatosan a magyar nemzet ezer éves történetének dicsőséges részleteivel. Nem gondolunk arra, hogy a paloták és kunyhók lakóinál a szívekbe átláptáldjuk hazánk multja iránti lelkesedést és jövője iránt táplált reményt. Ausztia mindent elkövetett századok óta és elkövet ma is, hogy történelmünk dicsőségét, jeleink nagyságát még ezen a napon is elfedje népünk elől és eltérbe helyezze Ausztriát a kétfejű sással és a Gotterhaltéval.

Nem oly régen, 1890. augusztus 20-án a görögyszentimrei r. k. templomban a Szent István napi ünnepi mise legáhitatosabb részén méi a Gotterhaltét játszták orgonán és énekelték leficizamított magyar szöveg-gel. Elismeréssel kell azonban ezzel szemben felemlitenünk, hogy főleg a református és unitárius egyházakban magasán szórnyaló szép és a lelkeket és szíveket betöltő egyházi beszédek lehet hallani.

A katolikus templomokban is szárnyra kel a fohász:

„Hol vagy István király,
Téged magyar kíván,
Hyászos öltözetben,
Te előtted sirván.
Rólad emlékezőn,
Csordulnak könnyei
Buval harmatoznak
Szomorú mezei.“

Az egyház azonban nem elégsz a nemzeti érzés kifejezésére. Hatóság és társadalom vállatve kell, hogy az ünnepet méltóképpen rendezze. Ebben a tekintetben a főváros rossz utmutató. Az egyházi körmeneten kívül, a mit a társadalom rendez, ahhoz az ünnepnek köze nincs, az csak komédia.

Legyen a székes fővárostól kezdve, le az utolsó tanyáig minden községben ünnep. Legyen emlékbeszéd, felolvasás, ének, szavalat.

Az öreg honvédek meg kell vacsoráztatni, fel kell ruházni, helyzetüket számba kell venni, sorukat fel kell karolni, miként azt egy Württemberg huszárról szóló közlésünkben említjük.

Ez a legszebb cselekedet ezidők szerint István király napján vegye ez ügyet kezébe a város, község előjáróság Kossuth-asztaltársaság, Kaszinó s más társaság és egyesületek tömörüljenek a hazafias köz ünnep méltó megünneplésére.

— **Szakadozik a kolozsvári igazságügyi palota.** A kolozsvári igazságügyi palota királyi táblai külső homlokzatának terrakotta párkány ékítményeit két helyen egy-egy 20 kilós darab, reggel le szakadt. Ha valakinek a fejére esett volna, súlyánál fogva bezutta volna a koponyáját. Miután különböző helyeken szakadtak le egy-egy darab, az építészetisége alapos vizsgálat alá készül venni valamennyit. Az ékítmények lehullásának az építészet szerint állítólag az az oka, hogy a mázoló gyerekek belekapaszkodtak s meglazították az oda illesztett terrakotta darabokat.

Az ékítményeket úgy látszik közveszélyesen állíthaták be, ha egy mázoló gyerek azokat ennyire meglazíthatta.

— **Az Erdélyi Kárpát Egylet működéséről** szóló beszámoló sorozatának XII. folytatása lapunk mai számából tér szűke miatt kimaradt. Az észrevételek sorozatának X. közleményére azonban dr. Hoffmann tollából egy figyelemre méltó cikket közlünk, a mely főleg az erdő-

gazdák és szak férfias valamint a gazdasági egyletek, érdeklődésére számíthat.

— **Erdélyi fürdők képmé, irás-ban és előadásban.** Az „Országos közegészségi Egyesület kolozsvár vidéki osztályának” július hó 14—28 ig lezajlott fürdőügyi tanulmányutját vázolja elénk az a 150 szép fénykép, a mely a főtéri Szántó féle főtörzs összes kirakataiban elfoglalja. Ezek a fotográfiák a legjobban tanuskodnak arról, hogy mennyi élvezetben és tanulságban volt részünk az egyesület azon tagjainak, a kik e 14 napos tanulmányutban résztvettek. Vizakna, Medgyes, Bána, Székely-Udvarhely, Homoród, Korond, Szováta, Előpatak, Kovászna, Málnás, Bálynyos, Szt.-Anna-tó, Tunsánd és végre Borszék gyönyörű vidékét, s több féle természeti ritkaságát, speciális gyógyító forrásait tanulmányozták az egyesület tagjai. Hogy ezek a vizsgálatok mily komolyak, és a fürdőre mily fontosak voltak, arról az októberben meginduló előadások sorozatából fognak meggyőződni bővebben. Addig csupán annyit közlünk, hogy értesülésünk szerint a fürdők tulajdonosai és orvosai, valamint a hatósági felügyelők igen elismerés és köszönettel adóztak a fáradságos vizsgálatokért és az ezek végén megtartott konferenciákon hallott jó tanácsokért. Az elismerés legszebb jele mékén a Székely-ügy kormánybiztosának, Sándor János főispánnak az előpataki konferencián való részvétele és ugyanott tett kijelentése, hogy a hallottak őt is sok új és fontos fürdőügyre tették figyelmessé és kíváncsiságot tartván a tanulmányok mielőbb való irodalmi megjelenését, ehhez erkölcsi és ha kell anyagi támogatását is felajánlotta.

A közvetlen vizsgálatból beszerzett számtalan adat feldolgozása most folyik és még-e hó folyamán írásban is meg fogunk küldetni az érdekelteknek az összesített eredmények.

Az egyesület felkért bennünket arra, figyelmeztessük tagjait, hogy e nyáron még két kisebb tanulmányutat rendez. És pedig Sztójka fürdőben f. hó 10 és 11-én. Minthogy az előbbinél 3 órai kocsit utat is kell tenni, felkéri a titkár az utban részt venni szándékozókat, hogy nála szombaton (f. hó 9-én) déli 12 óráig jelentkezni szíveskedjenek, hogy Galgó állomáson kellő számú kocsit lehessen rendelkezésre.

— **Figyelmeztetés.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara újabb értesülések alapján figyelmezteti az érdekelteket, hogy tekintettel a megbízhatatlan külföldi cézek szaporodására, a melyek jegyzéke a kamara irodájában megtekinthető, óvakodjunk külföldi sorsjegyeket vásárolni.

— **A közigazgatás reformja.** A közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó mult évi törvény új kézbesítési eljárást rendelt el, melynél fogva hatóság kézbeséknél a postaszolgálat fog leginkább igénybevétni. Miután pedig még igen sok község van az országnak, mely postahivatal-nem bír, a faluzó levélhordói intézmény általánosítása vált szükségessé. Mielőtt a kormány e tekintetben véglegesen határozna, Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter körlevélben felhívta a törvényhatóságoknak, hogy a területükön levő azon községekre vonatkozólag, amelyekben postahivatal nincs, küldjenek részletes kimutatást, mely összeget fordítottak eddig postaküldöncz taftásra, mert a faluzó levélhordói intézmény életbe léptetésével a törvény szerint a községek nem fognak nagyobb összeggel megterhelteni, mint amennyit eddigi kész kiadásuk tett.

— **A nikotin virág.** Szilágy-Somlyón történt az alábbi mulatságos eset. Egy intelligens család kertészkedő urnője virágpalántákat vett a tavasszal. A kofa asszony diczérte, hogy milyen remek, zöldes színű, tölcserálaku virága, kábító illata lesz a vásárolt, ugynevezett nikotin virágnak. A szomszédságban hamar híre ment; vásároltak, ültettek sok helyen a ritka szép palántából. Gyögyörően nőttek, fejlődtek az apró növények, duzzadtak az egészégtől ragadós levelei. Lesték, várták a bimbó fakadását, virág nyílását. A napokban zöldhajtókás emberek, finánczok állítottak be az egyik udvarra. Megszagolgatták a kegyencz virágokat, megtapogatták köröit, leveleit. Hunyorgattak a szemükkel, csóválták a fejüket. Keresték a nagyságos asszonyt, kezeit csókolomtat köszöntek s megbüntették keményen, amiért engedély nélkül kapadohányt termel. Lett erre a híre nagy riadalom, gyomlálás mindenütt a szomszédságban. Pár percz alatt hire-hamva sem volt a csodás, féltett virágnak. Azóta, — ugy mondják, ez a nóta járja abban az utcában: Csörgetem a lánczot, tiszteld a finánczot.

— **Egy Württemberg huszár nyomoruságban Kolozsvárt.** Sándor János Marostorda-megye főispánja mellé titkárnak Széll Ignác államtitkár fiát fogják kinevezni.

rendeletének jótékony sugarai a Sándor-aldalig már nem is hatolnak el. A kerületi kapitányság emberei sem ismerik az újabb szabályokat, sőt idejük sincs a nyomorúsággal foglalkozni. A honvéd-egylet külső támogatás nélkül az egész város és egész vármegye összes honvédei sorát teljes figyelemmel felkarolni már azért sem tudja, mert öreg harczosok a vezetői annak is, kiket az élet sokféle feladatai a napi gondok ezértéle ügyeinél elfoglalnak. Egylet, hatóság és társadalom harmónikus működése kell, hogy az öreg honvédek sorsát felkarolja, elviselhetővé tegye. Minden honvéd nyugdíj-ügyéhez az iratok összeszedésével, azok benyújtásával egy arra vállalkozó egyénnek 4—5 napi munkáját, utánjárását veszi igénybe. A miniszterelnökség, hedvező körülmények között, 3—4 hó alatt teszi folyóvá a nyugdíjat. Előfordul azonban, hogy egy ténylegesen szolgálat honvéd évek folyamán hiába jár-ke, nem juthat ellátáshoz. Czirmay György 48-as huszárnak azonban derék pártfogoltja akadt egy kolozsvári tisztos polgár: Huszár Gyula személyében, ki napok óta fáradozik azon, hogy ez öreg Toldi ellátásának kieszközölésére a szükséges lépéseket megtegye. Tegnapi városi orvosi hivatalban dr. Pataky Jenő állapotitotta meg azokat a sebhelyeket, miket az öreg huszár a szabadságharcból mint tiszteletreméltóbb érdemeiket visel. A honvédek sorsának felkarolására különben kapcsolatban a Szent-István napi ünnepkel külön czim alatt még szólnunk.

— **Uj főispáni titkár.** Hir szerint: Sándor János Marostorda-megye főispánja mellé titkárnak Széll Ignác államtitkár fiát fogják kinevezni.

— **Jókai Mór a hivatalos lap szerkesztője.** Budapestről írják: Irói körökben beszélük, hogy a kormány Jókai Mór bizza meg a hivatalos lap szerkesztésével. A mina híre járt, hogy Vadnay Károly örökét Vértési Arnolddal fogják betölteni. de ennél a kombinációnál sokkal több valószínűség szól amellett, hogy a hivatalos lap szerkesztői állását, melyet mindig mint kiváló írók érdemeinek elismerését tekintettek, Jókai Mór foglalja el, aki megszaktíva nyári üdülését Budapestre érkezett, s hosszabb kihallgatáson volt Széll Kálmán miniszterelnökkel.

— **A debreczeni szabadság-szobor leleplezése.** A debreczeni szabadság-szobrot, Tóth András debreczeni szobrász alkotását szombaton leplezték le nagy ünnepséggel. A rendezőbizottság élén Komlóssy Arthur polgármester-helyettes, főjegyző állott. A szabadság-szobor a debreczeni Emlékkertben van elhelyezve. A polgárság együtt ünnepelt a városi tanácsal s több mint hatvan küldöttség vett részt a leleplezésen. A város nevében Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester, a Csokonai-kör nevében Géresi Kálmán elnök, a debreczeni újságírók nevében Koncz Ákos tanácsos, az újságírók elnöke, a 48-as honvédek nevében dr. Hegedűs Pál tett korszort a szobor talapzatára. Az ünnepség reggel 9 órakor kezdődött az ev. ref. nagytemplomban, a történelmi nevezetességtől boltivek alatt. Innen az Emlékkertbe vonult ki a közönség, hol az összes dalos-egyesületek elénekelték a Himnuszot. Az elnöki megnyitót a szobor-bizottság elnöke, Komlóssy Artur polgármester-helyettes mondta. Ezután a szobor-bizottságtól átvette a szobrot Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester, beszédére Géresi Kálmán válaszolt. Majd elhelyezték a korszorukat s a Himnuszszal bezárták az ünnepséget. Délután a főiskolai ifjuság a közönséggel kivonlt a honvédtemetőbe, megkoszoruzni a honvédsírt. Este a nagy-erdei Dobros-pavilonban táncmulatság volt melyen a nagy idők tanui is részt vettek.

— **Modern házassági szerződés.** Természetesen amerikai hölgyről lesz e híresekben szó, a ki férjével még mennyasszony korában a következő házassági szerződést fogadta el:

„Házassági szerződés, mely 1902. május 14-én kötöttett Buffalóban Alice Fidelia Tower és John Henry Waggoner között. Tekintettel arra, hogy Alice Fidelia Tower legközelebb Waggoner feleségévé lesz s tekintettel arra, hogy e házasságot nem akarja semmiféle rabslasztásnak tekintetni, a következő megegyezést kötötték:

A férj köteles feleségének havonként olyan összeget adni, melyet ez, különös tekintettel előkelő nevelésére és tehetségeire, mint házvezetőnő is megédeselne.

Köteles azonkívül gondoskodni elegáns ruházatról, kifogástalan lakberendezésről, ékszeréről, stb. Mindez természetesen nem tangálja azt, hogy a férj elhalálása esetén az asszony az egyedüli örökös.

A férj beleegyezik, hogy az állandó lakhelyet Alice Fidelia Tower határozza meg.

A férj kötelezi magát az esetre, hogy ha a felesége oly állapotba jut, melyben a házi munkákat könnyebben intézhette, teljes fizetését megkapja s ugyanez a feltétel áll a betegsége idejére is.

A férj összes keresménye fele részben az asszonyt is illeti.“

Szegény Waggoner! — írják maguk az amerikai lapok — ugyancsak szerelmes lehet ebbe a házába költöző zsarnokba.

— **Mikor a miniszter utazik.** A párisi Figaro írja a következő érdekes epizódot:

Egy idegen sürgős táviratot akar feladni vasárnap délután valamelyik kisebb város táviró hivatalában. A hivatal nyitva van. Az ablak mögött két telegráfós hölgy szórakozik. Az idegen s a hölgyek között a következő kis párbeszéd folyik le:

— Nagysád. táviratot akarok földadni.

— A hivatal csukva van. Ezt tudhatná!

— Kérem, hogy vagy hol táviratozhathnék mégis, mert az ügy fölötté sürgős!

— A táviró nem tudakozó intézet.

Utóbb a hivatalszolga az idegent barátságatlanul kisegíti az utcára s miután némi borralókat kap, megmondja neki, hogy vasuton földadhatja a táviratát.

Itt meg a vasuti hivatalnok mordul rá:

— Utas ön? Hol a jegye?!

— Csak sürgönyözni óhajtanék.

— Hiába óhajt. Csak utasnak a táviratát veszem föl.

— Kérem, holnap elintézem a dolgomat s elutazom.

— Ne meséljen rablóhistóriákat. Váltson előbb valahová jegyet magának s akkor ideadhatja a sürgönyét.

— S midjárt lekopogja, kérem?

— Ahhoz megint semmi köze. Az az én dolgom!

Az idegen ezek után a zsebébe nyult, kivette a vasuti szabadjegyet s a hivatalnok hűledeze olvasta rajta a francia kereskedelmi miniszter nevét....

— **Elcsereült női kabát.** Nagy Gábor vendéglőjének kethelyiségében egy fekete tavaszi női kabátot tévedésből elcsereült valaki a mult estén. A kabát öv. Sztójánovits Györgyné Ötvös-utca 4. sz. lakásán visszacsereült.

— **A jó idők.** Egy vidéki kereskedő előfizetünk küldi be ezt a kalandját.

Reggel, alighogy kinyitotta a boltot, bejö hozzám egy kapás és egy pohár pálinkát kér tőle.

De jó erőset.

A kereskedő leemeli a polcra az üveget és tölt neki.

A kapás egy hajtásra kihörpintette az itókát, krákogott, tösszögött egy kicsit tőle, aztán elégtlenül mondta:

— Uhh! Ez aztán jó erős volt. Isten megáldja!

Mikor elment a kapás, csak akkor néztem meg a kereskedőt az üveget.

Felordított ijedtében.

A vitriolos üveg volt. Igaz, hogy csak higitott vitriol volt benne, hanem azért elég erős az ugys!

Kiszaladt az utcára, de a kapás eltűnt már. Ki tudja hol járhatott már. Vagy talán meg is halt azóta, az ő nevét átkozva kékülő ajkaival. A boltost a hideg rázta a lelkesmeret furdalása miatt.

No meg észbe jutott a rendőrség is, a melylyel okvetlenül meggyűlik a baja.

Egész nap, egész éjjel nem volt nyugalma, de másnap reggel jókedvűen nyitott be hozzá újra a tegnapi kapás. — Vidáman mondta:

— Nő bolto ur, kérek abból a tegnapiól!

A boltoznak reszketett a keze a nagy örömtől.

A legjobb seprópálinkáját vette elő, abból töltött neki. A kapás megitta és a bolto izgatottan kérdezte tőle:

— No. Jó volt-e?

A kapás savanyu arccal válaszolt:

— Hiszen jó, jó ez is, de ugy van az kérem alásan, hogy az ember végre-valahára ha rá talál egy kis jó erős pálinkára, másnap már azt is megviveze kapja. Hej uram csak nem a tegnapi ez!

— **Felhívás.** Kolozsvár sz. kir. város határán a Szamos és Nádas folyókban gyakorolható halászati és rákászati jogot f. évi augusztus hó 1-től 3 évre bérbe vévén, erről a halász és rákász sport kedvelőit van szerencsém tisztelettel értesíteni azzal, hogy a jegyeket Szentegyház-utca 35 szám. a. az Általános munkásbetegsegélyező pénztár irodahelyiségében lehet kiváltani mindennap reggeli 8 órától 10 óráig. A hal-állomány tönkretételének meggátítása czéljából a jegyeket egyelőre csak mérsékelt számban fogok kiadni. Tisztelettel Merza János bérli.

Mulatság.

A szini növények második estéje.

A nálunk időző budapesti színinövények közreműködésével a tegnap rendezett jótékonycélu táncmulatság a legjobban sikerült. Az estét Heltai M. kezdte meg a „Mama kedvence” című monológgal, melyet sok kedvességgel adott elő sürű tapsokat váltván ki a közönségtől. Nem kisebb hatással szavalt a édes apjának ez alkalomra irt lendületes ódáját Tompa Béla. Színe került egy régi vigjáték, melyben sok tapost kapott Török Károly: továbbá Nyilass Kálmán, ki sok discretionál látta el egy nyalka vadász szerepét; azután Szabó Gyula, ki ugyancsak tud hatni józü mókáival, temérdek kupléival. A komolyabb elemet Pinter Lajos „Az író utolsó forintja” című monológ elszavalásával szolgáltatta. És végül Kiss Mariska, a műsor egyetlen hölgy szereplője, ki egy dialogusban és az egyfelvonásos vigjátékban kapott sok tapost, kihívást, virágot értelmes, árnyalatos beszédért, temperamentumos és igazi tehetségre valló játékért. Előadás után megkezdődött a tánc a délszaki növényekkel fel-dizített teremben. Volt vidámság, jókedv, mulatozás, melynek csak a hajnal vetett véget.

Közönség köréből*)

Nyilatkozat.

Vonatkozással a „Kolozsvári-Friss-Ujság” 210 számában „Álvó Kegyelet” cz. alatt megjelent cikkre, a mennyiben ez a Kossuth Lajos születésének századik évfordulója alkalmából tartandó ünnepségek előkészítése körül, a Kossuth Lajos asztaltársaság elnökségét mulasztás vádjával illeti, az érdeklődő közönség tájékoztatására a következő felvilágosítást adjuk.

A Kossuth Lajos asztaltársaság már megalakulása alkalmával, ezelőtt hét esztendővel, legfőbb czéljául tűzte ki Kossuth Lajos születése századik évfordulójának méltó megünneplését, sőt épen azért alakult s működése arra irányult, hogy a rendelkezésre álló idő alatt az ünnepély általánossá tétele érdekében Kossuth Lajos nagyságát, működése jelentőségét városunk egész közönségével népszerű felolvasások útján megismertesse.

Asztaltársaságunk még a mult év végén, a mikor Magyarországon mondhatni sehol sem foglalkoztak behatóan a szeptemberi ünnepkel, gyűlésezett a teendőkről s különösen azt tette megbeszélés tárgyává, hogy maga vegye-e kezébe a vezető szerepet s intézze az országos ünnepet vagy engedje azt Budapestnek át. Midőn látta asztaltársaságunk, hogy a fővárosban, melyet első sorban illet az meg, lelkes buzgalommal kezdenek hozzá az országos ünnep előkészítéséhez, kezdette gyűlésein tárgyalni a maga ünnepélyének részleteit. A gyűlések lefolyása s az ott hozott határozatok annak idején megjelennek az *Ellenzékben* valamint az utolsó gyűlés határozata is, mely szerint a kolozsvári összes egyházakat ünnepélyes istentisztelet tartására kérjük fel. Jelenben még azonban ismerve a helyi viszonyokat az ünnepély sorrendje végleg még nem állapítható s az csak e hónap végén lesz lehetséges.

A Kossuth asztaltársaság ismeri a feladatot, melyet hazafias lelkesedéssel vállalt magára s midőn az ünnep rendezését kezébe veszi nem száraz kötelességet teljesít, hanem külsőleg is megnyilatkozást ad annak, a mit minden egyes tagja szívében és lelkében érez.

Kolozsvárt, 1902 augusztus 4.

Turcsányi Gyula,
alelnök.
dr. Asztalos Kálmán,
titkár.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefontudósításai és sürgöny-levelei.

Nagy sztrájk.

Barcelona, aug. 4.

Massiróban az összes gyárak munkásai sztrájkolnak.

Francziaországi kulturharez.

Firming, aug. 4.

Midőn tegnap egy rendőrbiztos egy kongregrációnista iskola ajtajára pecsétet tett, egy plebános leszakította a pecsétet. Egy asszony pedig szidalmazta a biztot. Mind a kettőt bíróság elé állították.

Uj képviselő.

Nagyszeben, aug. 4.

A keresztényszigeti választókerületben ma délelőtt egyhangulag országgyűlési képviselővé választották Dreszkovics Vilmos ügyvédet, pártönkivüli programmal. Dreszkovics azonban minden valószínűség szerint a szécsokhoz fog csatlakozni.

Uralkodók találkozása.

Ischl, aug. 4.

Károly román király tegnap Ferencz József király tátoztatására ide érkezett. Este a színházban diszoldadás volt, melyen az uralkodók és az uralkodók ház tagjai is megjelentek.

Oriási jégverés.

Nagyszőlös aug. 4.

Tegnap délután itt rettentő jég-eső volt.

Galambtojás nagyságu paradicsom alma alakú jegek hullottak.

A városban egyetlen ablak sem maradt épen.

Az üveg kereskedők nem képesek fedezni a szükségletet.

A pusztítás a szőlőkben, törökbuza vetésekben, gyümölcsösben óriási.

Négy embert a méző agyon ütött a jég. Ezek szönyvet haltak.

Az utcákon az emberek jajveszékelve szaladgáltak.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölő szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

*) E rovat alatti közleményekért a felelősség a beküldőt illeti.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közli, hogy a kolozsvári kir. törvényszéknek 1901 évi 13902 sz. végzésével dr. Simon György ügyvéd által képviselt Rosmann Samu felperes részére Szilágyi Kálmán és neje alperesek ellen 235 kor. 59 fill. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 1987 kor. becsült ingóságok a moosi kir. járásbíróság 1991 V. 381/4 számú végzésével az árverés elrendelése, annak a korábbi vagy felülfoglalások követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek lakásán N. Sármaszón leendő megtartására határidőül 1902 évi augusztus hó 4 napján délelőtt 10 óra határidőül kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt u. m. 1 cseplőgép, lovak, kocsik, lószán marhaszekér, lószekér és 1 számárszekér a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fogják adni.

Felhívatom mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítettséghez jogot tartanak, hogy a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldött írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Mooson, 1902 évi július hó 16-án.

Ferenzy,
kir. bír. végrehajtó.

2627—902.

1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A Bánffy-hunyadi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közli, hogy Abrudán Stefán végrehajtónak Mityile Petre rettyezeli lakos végrehajtást szenvedő elleni 162 kor. követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a b-hunyadi kir. járásbíróság területén levő a rettyezeli 15 sz. tjkvben A + 1 rend. 870. 871. 872 hrsz. a. foglalt s végrehajtást szenvedő Mityile Petre nevén álló ingatlanra 552 kor., az A + 2 rend 928 hrsz. a. foglalt ingatlanra 87 korona kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902 évi Augusztus hó 23 napjának d. e. 10 óra rettyezeli közösgben megtartandó árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is elfognak adni.

Árverezni szándékozik tartoznak ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881 évi LX. tet. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november 1-én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelet §§-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 évi LX. tet. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Bánffy-Hunyad, 1902. május hó 31.

Torvaly,
kir. aljárásbíró.

872—1902. msz.

789. 1—2.

Árverési hirdetmény.

A Hunyadi-téren építendő „Tanító Ház” helyén levő s Kolozsvár sz. kir. város tulajdonát tevő katonai lóistállónak, ágyuszínnek, „Két ágyú” fogadónak és deszkakerítéseknek lebontását és az ezekből kikerült anyagoknak (fedél, padlászterendék, deszkák, kő és téglanyag, ajtók, ablakok, kemenczék stb.) értékesítését a városi Tanács 18562—1902. tan. sz. alatt elrendelvé, az említett épületek lebontásának biztosítása és az anyagok eladása czéljából **f. évi augusztus hó 7-én d. e. 10 órakor** a városház nagytermében nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Vállalkozó a fentírt épületeket a saját költségén köteles lebontani és a helyszínéről elszállítani. A bontásból kikerült anyagok kikiáltási ára **515 kor. 55 fillér.**

Az árverési feltételek, az épületek lebontásának költségvetése és a kikerült anyagoknak értékszámlása alulírt mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1902. augusztus hó 1-én.

Kolozsvár sz. kir. város
mérnöki hivatala.

Általán elismert diétét-cs-met szor (be-dőrszóló) és idegek-lésére.

KWIZDA FLUID

Kigyó-jel

TOURISTA-FLUID

Erősítő és erőmegújító céljából eredménytelően használják az összes turisták, kerek-lámpások és lovagok nagyobb fozok után.

ÜVEG ÁRA 2 KORONA, 1/2 ÜVEG ÁRA 1 KORONA 20 FILLÉR.

Válód: csak fenti védjegygyel. Kapható az összes gyógyszerüzletben.

FORÁKTÁR: **KREISAPOTHEKE KORNÉBURG** BECS mellet.

239. 21—60

JELZÁLOG KÖLCÖN

100.000 koronán felüli törlesztéses jelzalog kölcsönök nagybirtokosoknak versenyen kívül álló feltételek mellett discretióval szerztetnek.

Felvilágosítást nyújt a „Gazdasági Iroda” Kolozsvárt, (Ferenzy Dezső) Jókai-utca 4 sz., 785. 2—50.

Kolozsvárt az EMKE tere levő jó hírnevű és látogatott MAGYAR KORONA szálloda üzletfelhagyás miatt bérbe kiadó.

Értekezheini **Gáll Simonnál** Kolozsvárt.
782. 10—x.

Bernstein padló-fénymáz!!

Pillanat padló-fénymáz.
Email Glasur fehér és színes

fest és fényez egyhuzamban.
A MARX LAJOS

Bécs, Mainz és Szentpétervári fény és festék gyárából.

Gyorsan száradó, tartós és mindenivel kezelhető fénymáz padló, konyhabutorok és bármínő fa, vas vagy bádög kaziszközökre. Kiténő mosható festék falra, konyhai öblítő-helyeken.

Raktára **Gergely Ferenc** utóda, **Biasini Sándor**, Özv: **Ifj. Perc István** 375. 14—18.

Kind és Herglotz

vegyszeri gyár

fiók: Budapest, V., Visegrádi-utca 4 szám.

Ajánlják gyártmányait és pedig:

„Original-Antirost”

(rozda ellen védőfesték) legbiztosabb és rozda ellen védő fekete mázolófesték vas-, sbb.-nek.

„Original-Flammentod”

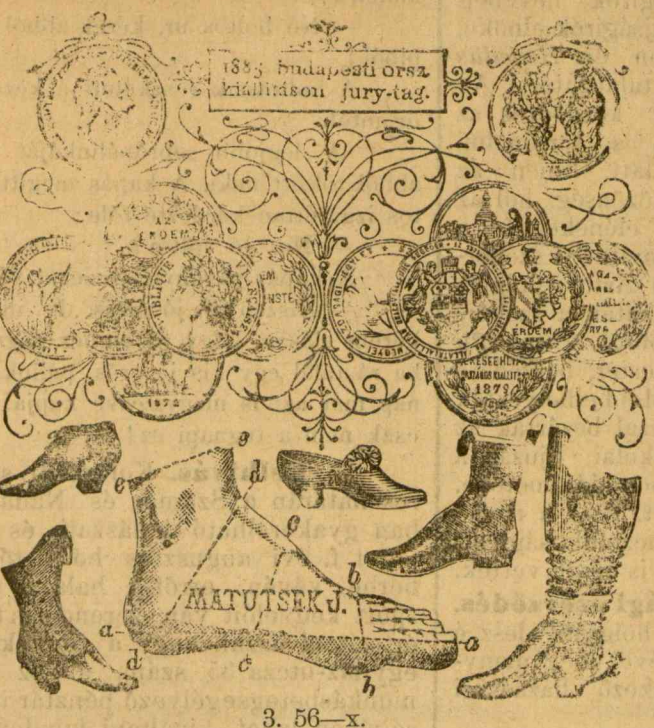
(űz ellen védő festék) tűz és vihar elleni mázolófesték, mely fát, követ, ércet stb. t. tűzvesz ellen védelmez.

Használati utasítás és ajánlatok kívánatra bérmentve. 786. 1—10.

MATUTSEK JOZSEF

férfi, női és gyermek-czipész üzlete

Kolozsvár, Főtéri Státus-palota 3 sz.

KOLOZSVÁRI

Takarékpénztár és Hitelbank

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Irodák:

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.
saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskére vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat, utalványokat, checkeket és kisorsolt értékeket olesón számítol le.

Jelzalogos kölcsönöket nyújt kolozsvári házakra és földbirtokra.

Előleget ad értékpapirokra.

Értékpapirokat, érmekeket vesz és elad saját és idegen számlára.

Zálogháza [bejárat a király-utca felől] délelőtt 8—12-ig, délután pedig 3—5-ig áll a közönség rendelkezésére és előleget ad ékszerekre és ingóságokra.

Árnraktárai (a pályaudvar mellett) olesón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. 74. 58—*

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság
Vezérügynöksége.

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.

Nyomatott Magyar Mihály könyvnyomdájában Kolozsvárt.

WICHTERLE F. gazdasági gépgyár bizományi raktára.

TELEFON 351.

TELEFON 351.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni hogy

VAS és SZERSZÁM KERESKEDÉSÜNKET

folyó évi október 1-én, az ujonnan épült csizmadia társulat házában Deák Ferencz-utca 25 szám alá helyezzük át.

Együttal bátrak vagyunk ajánlani dusan felszerelt raktárunkat, mindennemű vasárakban. Épület és butor vasalás, elszigetelő és kátrányos fedéllemezek, konyha felszerelési cikkek, Tovata kenőes és gépolaj, keneze, olaj és porfestékek kocsikenőes és pormentesítő olajból nagy raktárt tartunk.

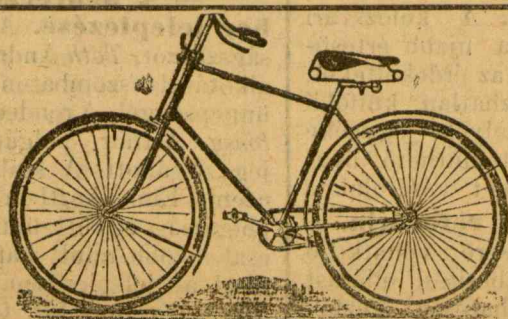
Pontos kiszolgálás és jutányos árak.

Kiváló tisztelettel

718. 11—x.

BABOS ÉS TÁRSAI.

Hirdetést a legolcsóbb árban felvesz a kiadóhivatal.

Kerékpárok

csakis legjobb külföldi gyártmányok, varrógépek és összes felszerelések, tömlők, külső köpenyek, lámpák beszerzési áron. Műhelyemben javítások feltűnő olesó árakban kaphatók.

Kolozsvárt, Egyetem-u. 2. **Grósz Frigyes** kerékpár és varrógép gyári raktárban. 708. 20—50.

KOLOZSVÁRT.

Ajánlja az újabb időben gardagon és a legmodernebb anyagokkal dusan felszerelt

⇒ **könyvnyomdáját,**

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtatványok előállítására melyeknek az izléses külső belbecsét is emelni van hivaty.

Deák F.-utca.

„Ellenzék” könyvnyomda.

Telefon 233.

Telefon 233.

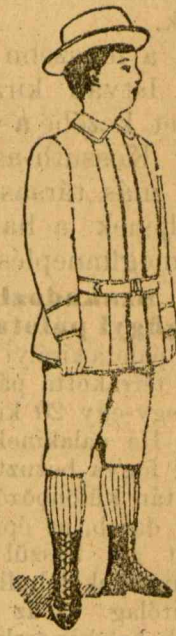
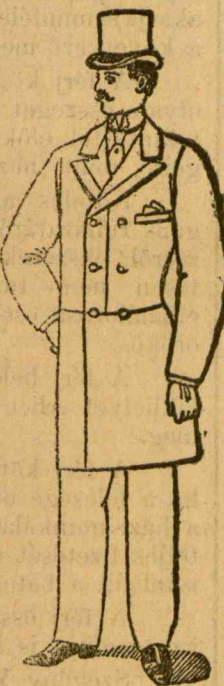
De éppen olyan csinál és leleto olesó árban készít mindennemű egyszerű nyomtatványokat és ezeknek nemcsak csinos, hibátlan, hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.

Videki megrendeléseket a legpontosabban teljesít.

LEGELEGÁNSABB

KIVITELÜ

FÉRFI FIU ÉS GYERMEK RUHÁK

KAPHATÓK:

6. 67—x.

Neumann M. Kolozsvár,
Mátyás király-tér 14.
es. és kir. udv. szállitonál